

Η Νότιος Αφρική

Η Νότια Αφρική αποτελεί το λιγότερο αντιπροσωπευτικό δείγμα αναδυόμενης χώρας. Συγκριτικά με τα άλλα κράτη της ομάδας BRICS είναι ιδιαίτερα μικρή σε κάθε επίπεδο ενώ το γεγονός ότι βρίσκεται στη λιγότερο δυναμική περιοχή του κόσμου, την Υποσαχάρια Αφρική, ίσως μειώνει ακόμα περισσότερο τη δυναμική που η ίδια μπορεί να αναπτύξει.

Τα βασικά της στοιχεία είναι τα ακόλουθα:

Πληθυσμός: 57 εκατ. – ιδιαίτερα χαμηλός πληθυσμός συγκριτικά με τα άλλα κράτη των BRICS

ΑΕΠ: 349 δις (32^η οικονομία στον κόσμο) – όχι ιδιαίτερα μεγάλη οικονομία, αν και συγκριτικά με τις άλλες οικονομίες της Υποσαχάριας Αφρικής (πέραν της Νιγηρίας) θεωρείται ιδιαίτερα προηγμένη.

Κατά κεφαλήν: 6.122 – σημαντικά προβλήματα ανισοτήτων εντός του πληθυσμού της με τον μειονοτικό λευκό πληθυσμό να έχει ακόμα, με διαφορά, καλύτερο βιοτικό επίπεδο απ' ότι ο μαύρος πληθυσμός.

Ανεργία: 26,9% - το βασικό πρόβλημα της οικονομίας της, όπως και σχεδόν σε ολόκληρη την Αφρική, η υποχρησιμοποίηση του εργατικού της δυναμικού.

Πληθωρισμός: 5,1%

Εξαγωγές: 171 δις – ιδιαίτερα σημαντικές ως ποσοστό του ΑΕΠ της. Η Νότιος Αφρική στηρίζεται στο ίδιο μοντέλο με τα άλλα κράτη των BRICS όπου εξάγει ένα σημαντικό ποσοστό της παραγωγής της.

ΑΞΕ: circa 5 δις/έτος – ιδιαίτερα αδύναμα αποτελέσματα.

Αναντίρρητα η οικονομία της Νότιας Αφρικής δεν είναι εξαιρετική με βάση τα διεθνή δεδομένα, είναι όμως αρκετά καλή και, κυρίως, είναι εξαιρετική για τα Αφρικανικά δεδομένα. Αποτελεί μια από τις βασικές «πύλες» της Αφρικής για προϊόντα και υπηρεσίες. Έχει ιδιαίτερα ανεπτυγμένο τραπεζικό σύστημα – σχεδόν εφάμιλλο αυτών της Δύσης, ενώ έχει πλούσιο υπέδαφος. Επιπρόσθετα έχει καλές προσβάσεις και δικτύωση με τις περισσότερες δυτικές οικονομίες.

Βασικά ιστορικά σημεία της είναι τα ακόλουθα:

Αποικιοκρατία: 1910/1931 σταδιακά θα ανεξαρτητοποιηθεί από τη Μεγάλη Βρετανία και θα λειτουργήσει ως ανεξάρτητο κράτος με στενούς δεσμούς όμως με τον πρώην αποικιοκράτη της.

1948 – 1994 περίοδος apartheid – έως και το πρώτο μισό της δεκαετίας του 1990 : ο μειονοτικός λευκός πληθυσμός της Νοτίου Αφρικής θα έχει ιδιαίτερα προνόμια και την απόλυτη νομή της εξουσίας έναντι του πλειοψηφικού μαύρου πληθυσμού. Θα υπάρξει ένα τεράστιο πλέγμα διαχωρισμού μεταξύ λευκών και μαύρων προς όφελος των πρώτων στο οποίο η Δύση θα αντιδράσει. Εκείνη την περίοδο η Ν. Αφρική θα έχει ιδιαίτερα προβληματικές σχέσεις με τις γειτονικές της χώρες, ενώ η ίδια θα αποδοθεί σε προσπάθειες αποσταθεροποίησής τους.

1994 – περίοδος δημοκρατικής μετάβασης και ισότητας – με την αλλαγή κατάστασης η Νότια Αφρική θα περάσει σε ένα μοντέλο ισχυρής δημοκρατικής παράδοσης και υποστήριξης σχετικών ενεργειών σε ολόκληρη την Υποσαχάρια Αφρική την οποία και υποστηρίζει πλέον διαχρονικά.

2000- οικονομική πρόοδος – σταδιακά μπήκαν οι βάσεις ώστε η οικονομία της, μακριά πλέον από το παλαιότερο οικονομικό εμπάργκο της Δύσης και με ανοικτές πύλες προς την αφρικανική ενδοχώρα, να αρχίσει να μεγαθύνεται με σημαντικούς ρυθμούς.

2010 – ένταξη στα BRICS – η συμμετοχή της στην ομάδα BRICS θα αποτελέσει μια απόδειξη της προόδου που έχει κατάφερε.

Νότια Αφρική και ΟΗΕ

Η Νότιος Αφρική έγινε μέλος του ΟΗΕ το 1945. Η πολιτική όμως του apartheid και η σκλήρυνση της στάσης του λευκού πληθυσμού έναντι του μαύρου οδήγησε σε πάγωμα της συμμετοχής της κατά την 1974-1994, ως ένα από τα μέσα πίεσης για να αναμορφωθεί η κυβέρνηση της χώρας.

Από το 1994 και μετά η συμμετοχή της στον ΟΗΕ μπήκε σε μια κανονικότητα και μάλιστα έχει διατελέσει 3 φορές μη μόνιμο μέλος του Σ.Α. (η τελευταία αφορά στην περίοδο 2019-2020). Οι 3 φορές θεωρούνται αρκετές στη βάση ότι για πολλά χρόνια δεν είχε ουσιαστική συμμετοχή στον οργανισμό. Αντανακλά, δε, την πολιτική διαχρονική, σταθερή και με έντονη τάση υποστήριξης της Υποσαχάριας Αφρικής. Η Νότια Αφρική αποτελεί αδιαμφισβήτητα τον πλέον ένθερμο υποστηρικτή της περιφέρειάς της.

Αυτό σημειώνεται και από τη θέση που έχει λάβει όσον αφορά στην αναθεώρηση του ΟΗΕ και του Σ.Α. όπου η πρότασή της είναι να αυξηθούν οι θέσεις σε 26, εκ των οποίων 5 μη μόνιμες

και 2 μόνιμες για την Αφρική. Επιδιώκει, λοιπόν, μια ευρύτερη παρουσία της Αφρικής στο ΣΑ και όχι απλά μια δική της συμμετοχή.

Νότια Αφρική, Παγκόσμια Τράπεζα και ΔΝΤ

Η χώρα δεν αποτελεί σημαντικό δρώντα εντός των δύο αυτών οργανισμών, εν μέρει λόγω της μικρής της οικονομίας (για παγκόσμια δεδομένα). Είναι μέλος ουσιαστικά από την αρχή των δύο οργανισμών και, όσον αφορά στο ΔΝΤ έχει προστρέξει 5 φορές για υποστήριξη – με την τελευταία να είναι λίγο πριν την αλλαγή πολιτικής στα μέσα της δεκαετίας του 1990.

Η αναπροσαρμογή ψήφων το 2010 δεν έχει αλλάξει ουσιαστικά τη θέση της εντός των δύο οργανισμών.

Νότια Αφρική και ΠΟΕ

Μέλος από το 1995, ελάχιστα δραστήρια και χωρίς ιδιαίτερες προστριβές με άλλα κράτη όπως αποδεικνύουν οι ελάχιστες υποθέσεις (5) για τις οποίες έχει απασχολήσει τον μηχανισμό επίλυσης διαφορών. Στις διάφορες εμπορικές διαπραγματεύσεις λαμβάνει σταθερά μια θέση υπέρ των συμφερόντων της Υποσαχάριας Αφρικής, ενώ η ίδια έχει ένα σχετικό καλό δασμολογικό προφίλ με εξαίρεση τα αγροτικά προϊόντα τα οποία όμως αποτελούν τη βασική πηγή εσόδων ενός μεγάλου μέρους του πληθυσμού της.

Τέλος, η Νότια Αφρική αποτελεί τον ηγέτη της Υποσαχάριας Αφρικής και ειδικά της Νοτιότερης Αφρικής. Συμμετέχει σε διάφορες περιφερειακές διεργασίες με σημαντικότερη όλων την SADC όπου περιλαμβάνει και τα 14 κράτη της Νοτιότερης Αφρικής. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο πρόγονος της SADC, το SADCC είχε δημιουργηθεί από τα γειτονικά κράτη της Νοτίου Αφρικής εν μέρει και ως άμυνα και εργαλείο συντονισμού εναντίον της (με ηγέτη τότε τη Ζιμπάμπουε) από το 1994 όμως και έπειτα έγινε δεκτή ως μέλος και πρωταγωνίστησε εντός αυτού.